

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС КОМІНТЕРНА В МОСКВІ.

(Від власного кореспондента з Москви.)

Ще за часів царизму в російській соціалістичній пресі дебатовалося питання, якими шляхами підути до загальної мети два чинники світової індустрії — селянин та робітник (пролетар). Одна точка погляду, в особі Михайловського, — колишнього редактора "Русского Богатства", — фіксувала: аби стати революціонером, селянин повинен "виваритися в фабричному котлі" і з цього моменту, ставши пролетаром, він механічно та ідеологічно зливається з мійським пролетаріатом. Друга точка погляду, устами соціал-революційної "Землі і Воли", особливо "Чорного Передела", центр ваги бачила в селянстві, і лише в ньому, і хоча не вишукала свого казана для виварки пролетаря в селянському жупку, — все ж аж до останнього процесу над партією соціалістів-революціонерів зістала вірою своєю точці погляду.

Зрозуміло, що коли 50—30 років назад це питання ставало в площі теоретично-ідеологічній, то зараз в Росії, при пануванні "диктатури пролетаріату", воно стає на чергу денду зовсім в інших фарбах. Саме хто-ж є той "пролетаріат" в Росії, що іменем його вершить ся світова революція? 95% селянства, чи 17% робітників індустріального виробництва?

Питане занадто складне, кардинальне, щоб його розв'язати на зразок Гордієва узла. Ся складність звернула увагу і членів конгресу Комінтерна. Тим більше, що в країні, де селянство свідоме своєї ваги та значення, і де воно, не на зразок російського, не бажає "пасти задніх".

Тов. Ленін ще на 2-му конгресі Комінтерна казав, що найбільше життєву проблему кожної революції, соціальної найбільше життєву проблему революційної спілки селянства та робітників. Роза Люксембург в 1918 році висловила: "Коли ми серйозно приступимо до соціальної революції, ми повинні присвятити стільки-ж уваги селу, скільки промисловим центром, а з цієї сторони ми ще перебуваємо в початках початку".

В 1922 році на IV конгресі Комінтерна член Комінтерна Костржевой, від Польщі, констатує, що "з того часу пройшло кілька років, а ми все ще перебуваємо "на початках початку"... недостаточну ясність в тактиці компартій по аграрному питанню".

"Кожний раз, коли ми підходимо до аграрного питання, ми здивуємось з запевненням, що повинні оперти ся виключно на мійський пролетаріат".

"... наше завдання полягає в революційному союзі пролетаріату мійського з пролетаріатом сільським".

Представник Японії, т. Катама, констатує, що "японське селянство піде рука об руку з мійськими робітниками підчас пролетарської революції. Оператор мав підставу се твердити, бо "всі мійські робітники окупають ся вихідцями із селян...", а час, на який вони надають землю, коротенький — 3—4 неділі (розмотка шовку).

В кінцевому слові тов. Варга констатує, що "успішна революція неможлива без участі широких шарів селянства".

без них ми ні в якому разі не вважимо влади в наших руках".

Цікавим занадто являється доказ т. Біалінґса (Америка) до негритянському питанню. В ньому переплітають ся елементи соціалізму, характеристичні для "близьких" докладчиків, з "чорними" елементами американського докладчика. Схарактеризувавши становище дітей "із хати дядька Демі", Біалінґс заявляє, що "в сьому не мало винні також білі робітники та їх професійні спілки, які всі без винятку не допускають Негрів в число своїх членів".

Тов. МекКей (Америка), відомий поет-Негр, горячо закликає Комінтерн взятись за справу Негрів... бо, як предсказував колись Маркс в американській газеті "Трибуна", "без визволення Негрів неможливе визволення Америки від капіталізму".

"Становище Негрів в південних штатах жахливе. Навіть за отримуваних газети із північних штатів Негрові загрожує на півдні бичоване, страшне обмежуване смолою".

Особливу увагу конгресу притягає справа Комінтерна Комуністичної Молоді, — закладу будучини. Докладчик Шіллер каже: "Наші організації розпочали вже працю в професійних спілках; вони виставляють скрізь конкретні вимоги та діяльно борються за капіталом". "Що торкається антиімалітаристичної агітації, то комсомольські організації-продавцяють з захопленням роботу, яку вони провадили підчас війни". "Комінтерн молоді не являєть ся пасивним додатком комуністичних партій: всі лозунги Комінтерна практично здійснюють ся К.В.М."

Звіт кооперативної секції Комінтерна звертає на себе особливу увагу. Кооператор-комуніст т. Мешеряков констатує, що "кооперативний рух уявляє собою одну із найбільш сильних форм робітничого руху". "Кооператив до сього часу була цілком господарською організацією... через те вона не притягла до себе уваги революційних елементів робітничого класу". Ся причина була чудово використана ворогами робітників.

"З другого боку, досвід російської революції ясно показав, які величезні труднощі повстають в ділі організування народного харчування та товарообміну перед пролетаріатом, який захопив в свої руки владу, а не захопив поперед кооператив".

"Соціальне значіння кооперативу, — каже т. Аріє, — куди більше після захвату влади робітничою класою, в період пролетарської диктатури".

"Коли в 1918 році Радянська влада приступила до розподілу продуктів при допомозі кооперативів, — то виявилось, що останні перебувають в руках наших ворогів, констатує т. Хінчук. — Коли-ж ви бажаєте уникнути попередніх помилок, ви повинні опанувати кооперативами ще до того, як візьмете владу в свої руки".

(Продовжене буде.)

К. Дальницький

Москва, 26 листопада 1922

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТІ ВИКОНКОМУ КОМІНТЕРНА.

Звіт з діяльності Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу здавав тов. Зіноєва. Він коротко у своїй промові порушив всі справи, до яких вибрано особні комісії і перейшов до ширшого обговорення сучасного світового економічного положення в зв'язку з робітничим рухом. Зіноєв говорив:

В Америці, Японії, Англії, Франції і ин. державах спостерігається ся велике переходове господарське піднесення. Се піднесення одначе не міняє того факту, що капіталізм переживає тепер період занепаду. Ми переживаємо тепер не одну з періодичних криз капіталізму, а кризу капіталізму взагалі. Для капіталізму порятунку нема. В майбутньому політичному стані суперництва повстають шодня. Розпад Антанти надходить швидко. Ліквідувать ся Версальський мир. Перед нами банкрутство буржуазного паціфізму, втіленого в особі Лойд Джорджа. Виборча кампанія в Англії виявила надзвичайну вбогість ідеї. Поруч сього заострилась ся боротьба в колоніальних країнах і визвольний рух поширюєть ся й поглиблюєть ся.

Буржуазна демократія розкладаєть ся, прикладом для сього може бути Італія, де фашизм є ударом не тільки для італійської монархії, а також ударом по всьому соціал-демократичному ладові взагалі. Фашизм є явище не тільки місцеве італійське, навпаки він є показником того, що на такі явища сподівають ся і в інших країнах. В Німеччині він може набере інших форм, але зміст буде такий же. Події, що відбувають ся тепер в Австрії також є ударом по буржуазній демократії. Тогож треба сподівати ся і в Чехословаччині і в Угорщині і на Балканах.

Фашизм є тільки переходовим періодом, котрий накладає на комуністичну партію обов'язок підготувати ся до переходу на легальний стан. Зробимо помилку, коли вважатимемо, що світова контрреволюція вшухає і притихає. Сей контрреволюційний етап у великій мірі буде революційним фактором. Шлях до світової революції не складаєть ся з одної простої лінії. Характер на риса сучасного становища сама собою незначна, але може стати за вихідний шлях для великих вирішень. На Близьким Сході дуже можлива була би нова війна, але тепер мабуть війни не буде. Та прийдешні події вже кладуть свою тінь на нинішній день. Як що пролетаріат опанував владу, не стане на перешкоді війні, то вона неминує приїде. На другому бігу ми бачимо нечуванний зріст комунізму, що утворив уже нові системи. Нова економічна політика в С.С.Р. не епізод, а щось більше, бо вона базуєть ся на правильному підрахунку сил селянства і дрібної буржуазії, а з другого боку треба перевести ряд заходів для того, щоб селяни лішилися нестральними.

Рівновагу в капіталістичному світі порушено, Версальський мир виявив цілковите банкрутство. Колонії провадять визвольну боротьбу, і в період кризи зоря Радянських Республік підносить ся що далі то вище, пролетаріат що далі то все більше ладний дати одсіч.

В березні робітничого руху найважливішим явищем є об'єднане другого і двоохлоповинного Інтернаціоналів. Вся суть полягає в тому, що двоохлоповинний Інтернаціонал мусть розтанути у другому Інтернаціоналі і навіть проводити меншевиків Мартов примушений визнаети се. Об'єднане другого і двоохлоповинного Інтернаціоналів матиме два наслідки: 1) підготовку білого терору проти комуністичної партії і 2) нечуванний розкол робітничого класу.

То не випадок, що на чолі урядів тепер стоять бувші соціал-демократи з другого і двоохлоповинного Інтернаціоналів — Муссоліні, Піасудскі, Еберт. Реформісти поширюють в

професіонах свій вплив. Вони почувають се і хотять зруйнувати їх ранише, ніж наш вплив перемаже остаточно. Реформісти чинять так, ніби вони одержали від буржуазії спеціальне доручення зруйнувати пролетарські організації, і вони руйнують головний фундамент пролетаріату — його організації. Розкол зазначає надзвичайний підпад пролетаріату в його боротьбі. За теперішнього стану зявляється пролетаріату є великий злочин реформістів, навіть більший, ніж зрада його підчас війни. З сього ясно, що гасло про єдиний фронт мусть бути не тільки стратегічним заходом, а перш за все заходом проти розколу. Третій конгрес виголосив гасло опанувати більшістю робітничого класу. Сеї мети ще не досягнуто — і єдиний фронт пролетаріату є найкращим заходом для досягнення її. Гасло єдиного робітничого фронту не епізод тільки в нашій боротьбі, а мета-ї. Другий Інтернаціонал тепер є єдиною підпорою буржуазії, але опановане нами більшістю робітничого класу забезпечить нам перемогу.

Гасло єдиного фронту успішмає. В свій час ми самі муслили бути владі за його, щоб зключити комуністичні партії і зробивши се, ми більше не будемо розколювати ся.

Ми повинні опанувати більшістю пролетаріату і вратувати професіону. Дуже гарно, що тактика єдиного фронту не має противників в наших власних рядах. Бувші противники єдиного фронту сьогодня відповідають: "Ми самі за тактику єдиного фронту і здійснимо її". Хотімо допомогти пролетаріату в політичній і економічній галузі; той мусть бути за єдиний фронт.

Але єдиний фронт ніколи не означає органічного злиття з соціал-демократіями: "Краще було би відтяти праву руку, ніж робити се". Правильна формулува єдиного фронту се бути поперед "робітників в їхній шоденній боротьбі, змагаючи ся за всіх робітників не звважаючи на їхній напрямок бороти ся за хліб насущний. Правда ми мусямо примирити ся з тим, що повинні будемо сісти за один стіл із зрадницькими провадирями. Тактика єдиного фронту мусть бути звжита майже у всіх країнах. Справу про робітничий уряд доведеть ся брати на увагу тільки в тих країнах, де можна зробити актуальним перехід владі до пролетаріату. Робітничий уряд — се конкретне вживане тактики єдиного робітничого фронту.

Се гасло можна подавати лише у виняткових випадках, але воно зовсім не є необхідною переходовою епохою, бо робітничий уряд не замінює диктатури пролетаріату. Партія, котра не уміла розвинути руху заводських комітетів, не мує організувати широкого масового руху.

Сучасне становище вимагає додержання дисципліни.

В тезах французької групи Рену є принцип дисципліни, але в дійсності ся група сама далеко пішла від його. Ми маємо витримати тяжкий діп, а тому потрібна залізна дисципліна.

Мені кажуть товариші, що ми переживаємо епоху утишки світової революції, і що в інших країнах настане революція тільки тоді, як побачить, що господарський стан покращав. Уже тепер перед нами той факт, що життєвий рівень робітників у рад. республіках підвищуєть ся, в той час як життєвий рівень західного пролетаріату підпадає.

Революція робить ся не з наслідуюваня прикладів, а тому, що до сього спонукує власне становище. Російські робітники багато зазнали лиха. Робітникам інших країн буде легше, бо-їх буде підтримувати Росія, шеста частина всього світа. Ми мусямо підкреслити, що наша путь веде до перемоги.

ПРОМОВА СЕМЕНА ВІТІКА

на засіданні Національної Ради у Відні 23. червня 1922.

Національна Рада є єдиним рішенням і децидуєчим чинником, бо иншого ми не мали. Маємо два роди посідів, а то соймовим, парламентарних членів палати панів і національними Радами послів, які зразком по більшій часті були також повітовими комісарами. Коли Назарук каже, що він увійшов до уряду за порозумінням з партією, то ми знаємо, яка то партія — Назарук Демчина і тому не дивно, що "партія" апробує, бож вони оба є в диктатурі. Коли ми усунемо диктатуру, то ще нічого не виграємо, бо диктатура знаходить ся в положенню потапаючого корабля, з якого всі втікають, диктатура є негальною, неправильною, є скандалом для українського населення Сх. Галичини, диктатура знегувала і зломала нашу конституцію. Диктатор є узурпатором, який знімає армію і на кінці втік, покинувши її на ласку і неласку ворогів, розтратив гроші, зрадив українську націю, зломав здуку з Великою Україною, а коли нема знову виходу, то кличе Національну Раду до життя, а уповноважені завзивають емігрантів іхати до Галичини, ті самі, що недавно ще тому писали в урядових органах, що зрадники є той, хто їде до Галичини.

Др. Е. Левіцький тільки три дні був в Камніні і доказує, що Україна не здібна до самостійного життя і власної держави, а се я пояснюю тим, що він хотів бути послом У.Н.Р. у Берліні, що йому однак відмовлено. А хто такий Е. Левіцький, то побачимо і переконаємо ся, коли пригласимо ся його посольській роботі в Празі: він не то що не запобіг, але навіть нічого не знав про чесько-польський договір, який є для нас убійчим.

Наші диктатури самі зломали клич асоціація народів, бо коли в Парижі був конгрес, то Панейко, як міністер закордонних справ З.У.Н.Р. інтригував разом з московською реакцією проти самоозначення української нації і був за прийняття статута, який давала нам Найвища Рада. В часі, коли всі народи прийняли сей клич, то наш диктатор зрікся його і се є найбільшою їхньою зрадою. Коли Томашівський заявив в Станиславові, що Велика Україна не є жадною нацією, то його поклікали сечасна поста З.У.Н.Р. до Лондону. Отаким то ми мали дипломатів, навіть большевиків, які є великими центральними, дали на позір самоозначення народів і потворили Совітські Республіки. Невміє порівнюване д-ром Е. Левіцьким нашого положення з Сардинією, бо коли Кавур підпис клич зєднаня всіх італійських земель, ми його зреклись. Ми мали нагоду і час збудувати самостійну державу, але ми до сього не досішли, замість ловити революцію, ми тікали від неї, замість зєднувати ідею єдності — ми валили її. Через Кормоша страчено Перемішля, через Федака і Петрушевича страчено Львів. Підчеркую, що в диктатурі зібрана ся кліка, яка довела нас своєю політикою до краю, та ще має лице чванити ся, що лише вона звільнить нас з польського ярма. Ми висимо у воздусі, спимо, а вина сьому диктатору. Коли ви кажете, що Петлюра зрадник, то ви хіба не зрадники, коли перейшли на сторону Денікіна, найчорнішого чорносотенця, який ніс з собою реакцію і царя, і ви зрекли ся цілої України. Тоді, коли ви повинні були заключити пакт з большевиками, то ви на приказ Панейки пішли до Денікіна і зрадили Україну і певно, що як би ви були пішли за кличем вої українського народа, то між-ніні іншаке стояли, а Галичина булаб вільною. Тут вина і зрада вашої кліки, що ми до нині сидимо за кордоном. Ваша кліка довела до того, що сьогодня з нами ніхто не хоче говорити, а Радянська Україна є, заключає дого-

вори, має власні представництва за кордоном і свій уряд, хоч в останніх часах чимраз то частіше дають ся чути дуже непохлібні чулки про долю Радянської України. Диктатура не виборє незалежності для Сх. Галичини, бо вона не здібна до того. Галичина була незалежною, коли сам народ здобув її в кровавих боях, але диктатура запропастила її. Чому-ж диктатура не брала владу, коли в Спа Подяки віддали нам Сх. Галичину? Замість активності і самооборони, говорили, що зроблять дипломати, пісано прикази Павленкови і Кравосви бути нестральними і збирати війська в районі Дрогобича. Я не вірю в успіхи дипломатії, треба активності бомб, екранту, треба аби мости і двори занесено з лия земля, треба робити рух і вічно тріяти, то напевно до чогось добтресемось. Я сам піду, як буде треба, але як довго відозвами кормитимуть нас і тратитимуть мільони — то робота така викличе лише зневіру. Запитую чи правдою є, що Підляський обіцяв нашим козакам, що за сім місяців пойдуть до звільної Галичини і чи правдою є, що нас мають викидати з Відні? На се повинен дати відповідь д-р К. Левіцький. Заявляю, що як довго не збудуємо ся на бій з Поляками, так довго не можемо числити на успіхи на краю долі. Тепер радять нам іхати до Галичини, а я скажу, хай воїни ідуть, бо вони помагали Полякам в боротьбі до побіди і їм Поляки не скажуть нічого.

Не хочеть ся вірити, що Сингалевич зійшов у Петрушевича на звичайного бухгалтера і що в році 1921 закордонні місці коштували 74 мільони, уряд, які нічого не роблять 15 мільонів і т. д., а хісна нема жадного. Ми домагались поясненя від диктатора щодо афери Цегельського і Боєра, а диктатор відповів, що не визнає Національної Ради у Відні. Контроля переводить ся одна в Америці а друга має переводити ся в Галичині, та сеж прямо кпини з нас, бо-ж годі подумати, щоб наш Рада-під польським обухом могла щось робити. З сього виходить, що вони хочуть уникнути контролю. Диктатура так далеко зайшла, що розбила трудову партію, бо їй вона вже по часті не годить ся з їхньою господаркою. Констатую, що ся кліка, не помічесь коли назву їх мамелюками, труси, зрадники, завинили, що ми до сьогодня сидимо тут, ся кліка, яка самоцінно, знехтувавши волю укр. народу, як звичайні злочинці, що зломали державні закони, і яким місце перед трибуналом, видає конституцію, в якій виставить ся Поляків на рівні з нами, і яка віддала Полякам Лемків і не домагаєть ся для них жадних прав, яка не домагаєть ся нігде за Волинь, Холм, Підлясе і Буковину, ся кліка, якої член д-р Окуневський у Варшаві віддав Полякам навіть Прикарпатську Україну, має ще відвагу показувати свої лица перед нами і хоче зложити сі "здобутки" на Національну Раду. Не приймаємо сього, господарте далі на Цітагофї, а ми будемо шукати інших доріг, аби звільдити Сх. Галичину з під польського обуха. Шож буде з виборами до варшавського сойму? Тут повинно ся про се почути. Закінчує, що не політикою просьби, нот, меморіалів збудуємо незалежність, а свідомістю, самочинністю, активністю мас. По сім відчитує внески групи У.С.Д.П.

(Сї внески будуть надруковані в слідуочих числах "Укр. Роб. Вістий".)

Стрля до хрунів у Жовківщині.

Вночі з дня 4. на 5. листопада невідомі особи стрляли до господара Емілія Пеліника в Лаврикові. Той самої ночі в селі Городенка стрляв хтось до вїята того села, а в селі Окопи хтось стрляв до писара Семена Горбатового. Виновиків не виліждено.

ЧОРНОСОТЕННА НАХАБНІСТЬ.

(Уривки з листа до "У.Р." з Праги.)

"Між иншими, є в нас і "група національної молоді". Се збирання всякого шумовня, що крім сорому більш нічого не привносить для національної справи. На словах ся молоде дуже войовничо, але на ділі — гнила колода. Ось недавно обговорювалось справу протидного протесту українських студентів в Празі проти шляхецького терору в Східній Галичині. Такий протест відбув ся на вулицях Берліна. Але пражська національна молоде побоялась устроювати подібний протест і то виключно з особистих, шапункових інтересів. Деякі радили піти до чеської поліції, як торік, і просити дозволу повивітати вікна в польському консуляті. Ось така національна молоде! Герої!

Та се не все. Існує в Празі "Організація Усуєсвів", се бувші українські сівочесні стрільці. В організації мають перевагу комуністи, а націоналісти, се без сумніву революційний; крайній елемент. В Чорткові в 11. XI. розстріляв польський суд також бувших Усуєсвів (червоних) тт. Мельничука і Шеремету. Пражська організація Усуєсвів, без огляду на внутрішні політичні переконання, постановила одноголосно відсвяткувати прилюдно пам'ять поляглих товаришів-героїв. Шож на устроюванню святї міг хор заспівати кілька революційних пісень, Усуєсви звернули ся з проханем до студентської хори в Празі. Але... але націоналісти-хористи відмовились. Бачите, не хотілось їм співати 3 революційні пісні і то на святї поляглих комуністів. Се викликало велике обурення між студентами-соціалістами і тоді студентський хор, шоб і ратувати свій престиж, відправив... панахиду в церкві з попами і кадилами по поляглих комуністах!

Чи можна поганіше обидити і споганити пам'ять Великих Борців Революції? Але — на се й чорна сонця, шоб робити хамства і бути крайно нахабними!

Студент Роман Варчук.

Святковане жовтневої революції на румунським кордоні.

В квітській "Більшовику" з 23. листопада читаємо: "В селі Волокші на румунському кордоні Дністра да радянської сторони відбула ся величезна демонстрація з участю селян з інших сіл. Селіни з сіл з румунської сторони Дністра, почувши звуки "Інтернаціоналу" та інших революційних пісень, повиходили на беріг, поскидали шапки та щиро виглали маніфестатив з їх великим святом".

Протягом всего часу мітінгу чути було з румунської сторони голосні оклики: "Хай живе Радянська Росія, хай живе Радянська Україна, хай живуть великі робітничо-радянські роковини" і т. и.

Маніфестанти селяни відповідали своїм закордонним братам привітаннями та побажаннями якнайшорше визволитись ім з під боярського ярма.

ЦІННА КНИЖКА.

Кожний український робітник в Канаді повинен мати в своїй бібліотеці і користати з цінного наукового твору Юлія Ліпперта п. и.

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ.

Книжка обнимає 400 сторін друку більшого формату, зі 112 ілюстраціями, напечатана на книжковим папері. На українську мову переклав П. Дятлів.

Ціна цієї книжки \$2.50.

Замовлення посилаєть на слідуочу адресу:

J. Boychuk
21 Denison St.,
Toronto, Ont.,
або на адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
WINNIPEG, MAN.

продаєть ся цікава книжочка п. и.

ЦЕРКВА І РАДЯНСКА ВЛАДА.

Если хочете знати як відноситься ся большевицька влада до церкви, до справ віри, до церковних шлюбів, до храмів, если хочете знати кому служить церква і попи та чому попи так скажено виступають проти большевицької влади, то прочитайте сю брошурку, яка коштує лише 5 центів.

Замовлення слати до:

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.

ПОМАГАЙТЕ ПОЛІТИЧНИМ ВІЗНЯМ В СХ. ГАЛИЧИНІ